

ANDRZEJ PIOTR WIATRAK

WIEDZA W SYSTEMIE DORADZTWA ROLNICZEGO

Słowa kluczowe: wieś, rolnictwo, beneficjent, wiedza, innowacja, doradztwo, doradca

STRESZCZENIE

W opracowaniu przedstawiono następujące zagadnienia: istotę, zakres i uwarunkowania doradztwa rolniczego, wiedzę beneficjentów i zakres transferu wiedzy oraz potrzeby w zakresie wiedzy doradców. Ukazując te zagadnienia wskazano na cele systemu usług doradczych w środowisku wiejskim, którymi są wspieranie przemian, dostosowanie do istniejących warunków działania, rozwój i kreowanie przedsiębiorczości, przygotowanie do korzystania z funduszy pomocowych itp., a wraz z tym przygotowanie doradców i instytucji doradczych do realizacji tych zadań. Podstawową tezą opracowania jest założenie, że wiedza jest podstawą usług doradczych. W związku z tym jego podstawowym celem jest określenie potrzeb i zakresu doradztwa rolniczego i pokrewnego oraz działań związanych z jego świadczeniem w powiązaniu z wiedzą doradców i beneficjentów.

ANDRZEJ PIOTR WIATRAK

KNOWLEDGE IN THE AGRICULTURAL ADVISORY SYSTEM

Keywords: village, agriculture, beneficiary, knowledge, innovation, consulting, advisor

SUMMARY

The study presents the following issues: nature, scope and conditions of agricultural advisory services, knowledge of beneficiaries and scope of knowledge transfer as well as requirements with regard to knowledge of advisors. While presenting these issues, goals of the advisory system in the rural environment were specified, such as supporting changes, adjusting to existing operating conditions, developing and creating entrepreneurship, preparing for the use of aid funds, etc., along with preparing advisors and advisory institutions to implement these tasks. The main thesis of the paper is the assumption that agricultural and related advisory services are based on knowledge. Consequently, its fundamental goal is to define needs and scope of agricultural and related advisory services as well as activities regarding their provision in connection with the knowledge of advisors and beneficiaries.

e-mail: apw@wz.uw.edu.pl

ROMAN SASS, KRZYSZTOF TABACZYŃSKI

WPLYW PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNICH NA DOCHODY GOSPODARSTW ROLNYCH

Słowa kluczowe: *Wspólna Polityka Rolna, dochody gospodarstw, płatności bezpośrednie, relacje rynkowe*

STRESZCZENIE

Głównym celem pracy jest ocena wpływu płatności bezpośrednich na dochody gospodarstw rolnych po akcesji do Unii Europejskiej. Podstawową metodą wykorzystaną w pracy jest metoda porównań. Analizowano dochody i wielkość wsparcia bezpośredniego w gospodarstwach rolnych według wielkości ekonomicznej (klasyfikacja ES6) oraz typów rolniczych (klasyfikacja TF8). Zmiany dotyczące wielkości dochodów w latach 2004-2018 analizowano wykorzystując wskaźnik średniego tempa zmian. Z przeprowadzonych badań wynika, że średnie tempo wzrostu dochodów w latach 2004-2018 dla gospodarstw ogółem wynosiło 4,75%. Wzrost dochodów był zróżnicowany w zależności od wielkości ekonomicznej i typu rolniczego. Największy wzrost dochodów był w gospodarstwach mlecznych. W tych gospodarstwach dochody wzrastały średnio w roku o 10,68%. Z kolei w gospodarstwach trzodowych wystąpił spadek dochodów o 6,15%. Zastanawiający jest spadek dochodów w gospodarstwach bardzo dużych o średniej powierzchni w roku 2018 około 1000 ha. W latach 2004-2018 dochody gospodarstw bardzo dużych spadały średnio w roku o 0,51%. Po akcesji do Unii Europejskiej głównym źródłem dochodów były płatności bezpośrednie. Ich udział wzrósł z 15% w 2004 roku do 77,8% w 2018 roku.

ROMAN SASS, KRZYSZTOF TABACZYŃSKI

EFFECT OF DIRECT PAYMENTS ON FARM INCOME

Keywords: *Common Agricultural Policy, farm incomes, direct payments, market relations*

SUMMARY

The main purpose of the work is to assess the impact of direct payments on farm income after accession to the European Union. The basic method used in the work is the comparison method. Income and the amount of direct support in farms were analyzed according to the economic size (ES6 classification) and types of farming (TF8 classification). Changes in the amount of income in 2004-2018 were analyzed using the average rate of change indicator. The conducted research shows that the average income growth rate in 2004-2018 for farms in total was 4.75%. The increase in income varied depending on the economic size and type of farming. The greatest increase in income was recorded in dairy farms. In these farms, income increased on average by 10.68% per year. On the other hand, on pig farms there was a decrease in income by 6.15%. The decrease in income on very large farms with an average area of around 1000 ha in 2018 is surprising. In 2004-2018, the income of very large farms decreased on average by 0.51% per year. After accession to the European Union, direct payments were the main source of income. Their share increased from 15% in 2004 to 77.8% in 2018.

e-mail: sass.roman@wp.pl

TADEUSZ SOBCZYŃSKI

EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA UPRAWY ROŚLIN STRĄCZKOWYCH W POLSCE

Słowa kluczowe: deficyt białka, opłacalność strączkowych, substytucja zbóż przez soję

STRESZCZENIE

Sektor rolno-żywnościowy poprawia i stabilizuje wyniki handlu ogółem. Produkcja drobiarska i trzody chlewnej, a w mniejszym stopniu mleczarska, są mocno uwarunkowane importem śruty sojowej. Niskie dochody, duża wrażliwość na niedobór wody oraz brak powszechnego rynku i ustabilizowanego popytu na nasiona roślin strączkowych może tłumaczyć małe zainteresowanie rolników ich uprawą. Rozwój uprawy soi w Polsce, po zwiększeniu i ustabilizowaniu jej plonów, może obniżyć niedobór białka paszowego. Produkcję strączkowych mogą podjąć gospodarstwa, które charakteryzują się największą relacją ziemia/praca. Stopa substytucji uprawy zbóż soją w ostatnim dziesięcioleciu była mniejsza od odwrotności relacji cen, czyli substytucja nie opłacała się. Przy ukształtowanych relacjach cen zboże/soja, minimalne plony soi otwierające perspektywy zastępowania jęczmienia to około 3,5 t/ha, a pszenżyta – blisko 4,0 t/ha. Zwiększanie zasiewów strączkowych poprawiłoby zmianowanie.

TADEUSZ SOBCZYŃSKI

ECONOMIC CONDITIONS FOR THE CULTIVATION OF LEGUMES IN POLAND

Keywords: protein deficit, legume profitability, substitution of cereals with soy

SUMMARY

The agri-food sector improves and stabilizes overall trade results. Poultry and pig production, and to a lesser extent dairy production, are strongly dependent on the import of soybean meal. Low incomes, high sensitivity to water scarcity and the lack of a common market and stable demand for legumes may explain the low interest of farmers in growing of those. The development of soybean cultivation in Poland, after increasing and stabilizing its yield, may reduce the shortage of feed protein. The legume production can be undertaken by farms with the highest land/ labor ratio. The cereal crops with soybean substitution rate was lower in the last decade than the reciprocal of their price relation, i.e. the substitution did not pay off. With the defined grain/soybean price relations, the minimum yield of soybean opening the prospects of replacing barley is about 3,5 t/ha, and triticale – almost 4,0 t/ha. Increasing the legume crops would improve rotation.

e-mail: tadeusz.sobczynski@kpodr.pl

ROBERT BOREK

OCENA POTENCJAŁU INSTRUMENTÓW WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ W OCHRONIE WÓD I BIORÓŻNORODNOŚCI

Słowa kluczowe: *Wspólna Polityka Rolna, zasoby wodne, oszczędność zużycia wody, jakość wód, spływ powierzchniowy, bioróżnorodność*

STRESZCZENIE

Efektywność i skuteczność instrumentów Polityki Rolnej w ochronie zasobów zależy w dużej mierze od przeprowadzenia wiarygodnej oceny potencjału ich oddziaływania na środowisko. Przedstawiony w pracy przegląd wskaźników i analiza mechanizmów wdrażania instrumentów WPR w kontekście ochrony wód i bioróżnorodności, wskazuje na znaczący potencjał WPR we wdrażaniu polityki adaptacji i przeciwdziałania zagrożeniom wód i zaniku bioróżnorodności. Do praktyk rolnych posiadających największy wpływ na ochronę zasobów wodnych należy zaliczyć: zalesianie gruntów ornych, zachowanie naturalnych siedlisk, wprowadzanie uprawy konserwującej, systemów rolno-leśnych, zadrzewionych i zadarnionych elementów krajobrazu oraz optymalizacja obsady zwierząt i wypasu. Znaczącą redukcję wycieku biogenów z pól można również osiągnąć poprzez optymalizację aplikacji nawozów. Istotne oszczędności z tytułu użytkowania wody można uzyskać poprzez zastosowanie kroplowych instalacji nawadniających, sterowanych komputerowo. Szczególnie ważne jest wspieranie wielokierunkowej produkcji w gospodarstwach oraz działań, poprawiających jednocześnie świadczenie kilku usług ekosystemowych.

ROBERT BOREK

EVALUATION OF THE POTENTIAL OF COMMON AGRICULTURAL POLICY INSTRUMENTS FOR WATER AND BIODIVERSITY PROTECTION

Keywords: *Common Agricultural Policy, water resources, water use efficiency, water quality, surface runoff, biodiversity*

SUMMARY

The efficiency and effectiveness of Common Agricultural Policy instruments for resources protection depends primarily on reliable assessment of their potential environmental impact. Overview of the environmental indicators, presented in the paper shows significant potential of the CAP instruments for climate change adaptation policies, sustainable management of water and biodiversity loss prevention measures. The most important positive effects are the following practices: afforestation of arable lands, conservation of natural habitats, conservation tillage, agroforestry systems, landscape elements such as meadows or woodlands, stocking density and grazing management. The significant reduction of nutrients leaching can be achieved by optimized application of fertilizers. Water use efficiency is improved in computer-controlled drip-irrigation systems to a considerable extent. It is of great importance to support multifunctional agriculture and mixed farming, which can increase synergies among ecosystem services, provided by farmers.

e-mail: rborek@iung.pulawy.pl

BOGDAN M. WAWRZYNIAK

INFORMACJA O STOPNIU WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW UNIJNYCH W KONTEKŚCIE REALIZACJI PROW 2014-2020

Słowa kluczowe: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, budżet, instrumenty finansowe, mechanizmy działania

STRESZCZENIE

W opracowaniu przedstawiono przebieg i realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich przypadający na lata 2014-2020. Celem opracowania było poznanie stopnia wykorzystania środków wsparcia finansowego i określonych działań zawartych w programie. Na program PROW 2014-2020 przewidziano kwotę 13,6 mld euro (w przeliczeniu 60,2 mld zł), w tym wymagano wniesienia wkładu własnego na poziomie 4,9 mld euro (w przeliczeniu 22,1 mld zł). W ramach PROW prognozowano, że dofinansowanie dostanie ok. 200 tys. gospodarstw rolnych, utworzonych zostanie 22 tys. nowych miejsc pracy oraz powstanie 2 tys. grup producentów rolnych.

Analiza wskazuje, że do końca I półrocza 2020 r. zrealizowano 28 mld płatności, co stanowi 48,1% środków przewidzianych na PROW 2014-2020, które objęły 1115,6 tys. beneficjentów. Do zagrożonych wykonaniem działań zaliczono transfer wiedzy, usługi doradcze, współpraca i inne.

Końcowa data realizacji programu przypadająca na połowę 2013 r. i przesunięcia kwotowe między działaniami każą sądzić, że środki na program zostaną w pełni wykorzystane.

BOGDAN M. WAWRZYNIAK

INFORMATION ON THE USE OF EU FUNDS IN THE CONTEXT OF RDP 2014-2020 IMPLEMENTATION

Keywords: Rural Development Program, budget, financial instruments, action mechanisms

SUMMARY

The study presents the course and implementation of the Rural Development Program for 2014-2020. The aim of the study was to find out the degree of use of financial support measures and specific activities included in the program. The amount of EUR 13.6 billion (PLN 60.2 billion) was planned for the RDP 2014-2020 program, of which EUR 4.9 billion (PLN 22.1 billion) was required. It was forecasted under RDP that co-financing would receive approx. 200 thousand. farms, 22 thousand new jobs and the creation of 2 thousand. agricultural producer groups.

The analysis shows that by the end of the first half of 2020, 28 billion payments were made, which constitutes 48.1% of the funds provided for RDP 2014-2020, which covered 1,115.6 thousand. beneficiaries. The activities at risk include knowledge transfer, advisory services, cooperation and others.

The programme's deadline for implementation in mid-2013 and the quota transfers between activities suggest that the program funds will be fully used.

e-mail: bogdan.wawrzyniak2@neostrada.pl

MICHAŁ FIGURA

**UPRASZCZANIE UPRAWY ROLI W GOSPODARSTWACH WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W ŚWIETLE BADAŃ WYBRANYCH
GOSPODARSTW – WSTĘPNA OCENA**

Słowa kluczowe: uproszczenia uprawowe, uprawa bezorkowa, siew bezpośredni

STRESZCZENIE

Artykuł prezentuje wyniki dotyczące stopnia zainteresowania stosowania uproszczeń w uprawie roli wśród rolników z powiatu olsztyńskiego województwa warmińsko-mazurskiego. Wskazano w nim ponadto przyczyny stosowania ewentualnych uproszczeń oraz powody braku wdrażania ich do praktyki rolniczej.

W świetle danych zaprezentowanych z 4 celowo dobranych gospodarstw wynika, że uprawa roli często ograniczała się do zabiegów przedsiwnych (brak uprawek późniwnych). Uprawę późniwną (po zbiorze roślin) w analizowanej grupie gospodarstw zastosowano bowiem jedynie na 46,9% powierzchni użytków rolnych. Najczęstszą przyczyną stosowania uprawy bezorkowej zdaniem rolników są względy ekonomiczne lub brak czasu na pełną uprawę. Z kolei główną przyczyną braku zainteresowania uproszczoną technologią uprawy roli, zwłaszcza siewu bezpośredniego, wśród rolników objętych badaniem jest brak odpowiedniego sprzętu oraz przywiązanie do tradycyjnego modelu uprawy.

MICHAŁ FIGURA

**IMPROVEMENT OF CULTIVATION OF CULTIVARS IN THE HOLDINGS
OF WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN THE LIGHT OF RESEARCH
ON SELECTED HOLDINGS – INICIAL ASSESMENT**

Keywords: simplification of cultivation, no-till cultivation, direct sowing

SUMMARY

The paper presents the results concerning the degree of interest in the application of simplification in the cultivation of the role among farmers from the Olsztyn district of Warmińsko-Mazurskie voivodship. It also mentions the reasons for possible simplifications and the reasons for their lack of implementation in agricultural practice.

In the light of the data presented from 4 deliberately selected farms, it appears that tillage was often limited to pre-soving operations (no stubble cultivation). Post harvest cultivation (after crop harvest) in the analyzed group of farms was used only on 46,9% of the agricultural area. According to farmers, the most common reason for using no till cultivation is for economic reasons or the lack of time for full cultivation. On the other hand, the main reason for the lack of interest in simplified tillage technology, especially direct sowing, among farmers covered by the study is the lack of appropriate equipment and attachment to the traditional cultivation model.

e-mail: michalf6@o2.pl